

Script - Dagdagelijkse Dilemma's

Voorstel scenes Rotterdam 2024 & Hogeschool Utrecht 2025

Dozenscene (inleiding in de forensische zorg- van detentie naar de instelling)

Het zwarte gat (inleiding in de forensische zorg; een forensische behandeling)

De zoveelste hulpverlener (belang van contact en gevaar van tijdsdruk)

De weg naar buiten (Levensvragen toekomst)

Levensvragen deel 1: de vragen die we stellen

Levensvragen deel 2: Verder kijken

Spoken word - Nouri

To do: Jeroen & Glenn rol verdelen.

Scene 1: Binnenkomst in TBS (Dozen)

(3 spelers staan op een rij met een kartonnen doos in hun hand, waarin 3 voorwerpen zitten.)

Roos:

Welkom in de TBS-kliniek. Voordat je naar je leefgroep gaat, wil ik graag controleren wat je hebt meegenomen. Wat heb je meegenomen, mevrouw Bergsma?

Glenn:

Dit zijn tekenspullen. Ik teken graag, het is een beetje mijn hobby.

Roos:

Leuk en fijn dat je een hobby hebt! Weet je dat je hierbinnen kunstvakken kunt volgen? Onze tekendocent zal blij zijn met jouw komst. Wat heb je nog meer meegenomen?

Glenn:

(*Laat een foto van zijn hond zien*) Dit was mijn hond. Helaas is hij ergens anders ondergebracht. Ik weet niet waar; ik was erg aan hem gehecht.

Roos:

Goh, wat schattig... Ja, dat is erg pijnlijk, om zo'n beestje te moeten afstaan. Heb je nog iets anders bij je?

Glenn:

(*Pakt een broodmes*) Mijn hobby is ook koken...

Roos:

Koken, ach wat heerlijk! Nah ja, moet kunnen toch? (*naar collega*) Haar hobby is koken...

Donnie:

Koken? Hahaha, wat is zijn delict? Was dat geen moord?

Roos:

Oeps... Sorry. Met jouw achtergrond is dit helaas niet toegestaan. Ik neem dit in en begeleid je naar de leefgroep.

Roos:

Meneer Janssen, prettige reis gehad van de gevangenis naar de kliniek?

Jeroen:

Nee, die kut-DV&O... (...)

Roos:

Welkom in de TBS. Hopelijk verandert uw houding nog, daar gaan we aan werken. En we hebben alle tijd! Meneer Janssen, wat heeft u meegenomen? Een shuttle zie ik... U houdt van badminton?

Jeroen:

Ja, daar kan ik lekker hard mee slaan.

Roos:

Wat leuk dat u een hobby heeft!

Jeroen:

Ja, er is toch niks te doen in de PI.

Roos:

Nou, hier is een breed aanbod van sportprogramma's waar u aan kunt deelnemen. Hopelijk bloeit u hier op. En ik zie hier een puzzelboekje...

Jeroen:

Ja, dat deed ik elke zaterdag met mijn moeder. Maar zij is er niet meer, dus nu doe ik het maar alleen.

Roos:

Leuke hersengymnastiek.

Jeroen:

Je mag het hebben.

Roos:

Nou, wij doen hier niet aan handel. En wat is dit?

Jeroen:

Ow, dat is mijn mondwater. Ik heb nogal last van een slechte adem.

Roos:

(tegen collega) Wat fijn, een man die aan zelfzorg doet!

Donnie:

Collega, heb je al geroken?

Roos:

Aan zijn adem?!

Donnie:

Ik bedoel het flesje!

Roos:

(Ruikt) Ja nee, u mag gewoon extra goed tandenpoetsen met onze tandpasta.

Jeroen:

Shit, bijna gelukt.

Roos:

Welkom in de TBS-kliniek. Komt u maar. Graag controleer ik even uw eigendommen.

Peter:

Een schilderij van mijn dochter, zelf gemaakt.

Roos:

Wat prachtig. Dus je hebt een dochter. Onze netwerkbegeleidster zal snel contact opnemen zodat zij jou kan opzoeken hier.

Peter:

Dat zou fijn zijn. Ik heb haar al lange tijd niet meer gezien. Ik bid elke dag voor haar.

Roos:

Wat goed. U kunt hier ook persoonlijke gesprekken voeren met de geestelijk verzorger. Wat heeft u nog meer bij u?

Peter:

(Pakt een dvd uit de doos) Een mooie natuurfilm.

Roos:

Oh, daar houd ik ook van! Is dit niet van David Attenborough? Ik heb ze allemaal gezien op Netflix.

Donnie:

Hoor ik je zeggen 'natuurfilm'? Even checken... natuur... zedenklantje toch?

Roos:

Mij houd je niet voor de gek. Deze mag eerst door de zedencontrole.

Peter:

Hoe kom ik dan aan mijn trekken?

Roos:

Daar hebben wij hier therapie voor!

Roos:

Welkom in de TBS-kliniek. Wat heeft u meegenomen, meneer?

Nouri:

Een boek. (*Ratelt over allerlei boeken*)

Roos:

Ah, u houdt van lezen. Dat is fijn. We hebben hier een bibliotheek, daar kunt u lid van worden.

Wat heeft u verder meegenomen?

Nouri:

(*Fotolijstje met zijn pleegmoeder*) Dit is mijn moeder. (*Ratelt over familiebijeenkomsten*)

Roos:

Ja, moeders... erg belangrijk. (*Tegen publiek*) Ze worden op een voetstuk geplaatst. Ze blijven hun kroost maar beschermen. Je hebt wel trekken van haar. Jammer dat ze niet op bezoek kan komen. Wat hebben we nog meer bij ons?

Nouri:

Poedersuiker. Ik bak graag pannenkoeken... (*Ratelt over soorten pannenkoeken en beleg*)

Roos:

Poedersuiker? Goh, apart...

Donnie:

Collega, poedersuiker... één en één is twee. Klein UC'tje kan geen kwaad.

Roos:

(*Schakelt*) Meneer, wij gaan eerst een urinecontrole doen. Kom maar mee.

Muziek/George overgang: Eric Clapton Cocaine

Publieksinteractie: Eva & Petra

Vraag aan het publiek:

Wat zijn veiligheidsafspraken en risico's in een behandeling?

Toelichting scène 1: Binnenkomst in TBS (Dozen)

Deze scène geeft studenten zonder ervaring in de forensische zorg een inkijk in de overgang van gevangenis naar TBS-kliniek. Patiënten worden bij binnenkomst gecontroleerd op hun bezittingen — vaak persoonlijke en beladen voorwerpen — wat het spanningsveld tussen veiligheid en menselijkheid zichtbaar maakt.

De scène benadrukt de rol van de verpleegkundige als iemand die zowel nabijheid toont als forensische scherpte behoudt. Studenten worden uitgedaagd om na te denken over hun eigen professionele houding: hoe ga je om met risico's én met de mens achter het delict?

Zo maakt theater deze complexe praktijk invoelbaar en bespreekbaar.

Scène 2: Het zwarte gat

(5 mensen staan klaar op één rij. Muziek klinkt. De deelnemers blijven staan totdat iemand gaat lopen. De hoofdbehandelaar volgt meteen. Variaties in tempo, stilstand, blik naar links/rechts, handen op oren, afwijzen.)

Jeroen (hoofdbehandelaar):

Je zit hier nu al 2 jaar. We zien weinig progressie en hebben het idee dat je niet in behandeling bent.

Glenn:

Wat is dit voor een tent? Wat willen die mensen van me? Ik ken ze niet en vertrouw ze niet. Nieuwe dingen aangaan, nieuwe mensen ontmoeten, dat doe ik niet. Alles is hier onbekend. Het is hier afschuwelijk. Delicten waren bekend voor me. Als ik mijn gevoel uit, weet ik zeker dat ik daarop word afgerekend. Ik voel me onbegrepen. Open praten over mijn gevoel? Dacht het niet. Dat is gevaarlijk.

Peter/Roos Reflectie:

- Hij verzet zich.
- Hij zit met zijn armen over elkaar.
- Hij kijkt gespannen en zijn mond trekt samen.
- Hij wordt sarcastisch in zijn bewoording.
- Niks is goed, alles is fout.

(Muziek vangt weer aan, gaat vervolgens naar de achtergrond...)

Persoon loopt als patiënt, hoofdbehandelaar volgt direct:

Jeroen (hoofdbehandelaar):

Je zit hier nu al 4 jaar. Als je nu niet in beweging komt, wordt het een lang traject en moeten we je waarschijnlijk overplaatsen. We hebben van alles geprobeerd, maar je ontwikkelt weinig inzicht of motivatie.

Nouri:

Ik heb geen hulp nodig. Wat is er mis met mijn karakter? Jullie noemen dit behandeling, nou, het is gewoon straf. Ik zie geen enkel probleem. Ik heb geen behoefte aan een nieuwe toekomst. Wat een onzin! Afscheid nemen van mijn oude leven? Dacht het niet.

Peter/Roos Reflectie:

- Hij gaat in de weerstand.
- Hij weet het allemaal wel.
- Hij trekt zich terug.
- Hij zwijgt en hult zich in stilte.

(Muziek vangt weer aan...)

(3 patiënten lopen, hoofdbehandelaar volgt:)

Jeroen (hoofdbehandelaar):

Je zit hier nu 7 jaar. Ik moet zeggen: ik had dit niet meer verwacht, maar we zien vooruitgang. We durven het aan en gaan je transmuraal aanvragen.

Nouri:

Ik heb het uit mijn tenen moeten halen en ben door het stof gegaan. Ik zag de jaren verstrijken. Ik wil niet het voorbeeld zijn van iemand die 20 jaar TBS heeft en er nog steeds inzit. Laat staan nooit meer vrijkomt. De jointjes hielpen om te verlichten, maar alles nuchter ervaren heeft me meer opgeleverd.

Glenn:

Het moment van écht voelen was bepalend. Toen iemand oprecht aandacht had voor wat me dwarszat, besepte ik: ik kan iets veranderen aan mezelf en dat mag ik mezelf gunnen.

Nouri:

Ik heb vertrouwen gevonden in de ander. Weten dat ik er niet alleen voor sta. Erkennen dat het hulp is en geen strafmaatregel. Een groot rouwproces van 7 jaar. Ik ben mezelf meer gaan waarderen en ervaar toekomst.

Peter:

Dus motivatie is in beeld.

Roos:

Of hebben we het hier over sociaal wenselijk gedrag?!

(Muziek vangt weer aan en verdwijnt uiteindelijk naar de achtergrond.)

Attributen:

- Jasje voor Rik als hoofdbehandelaar
- Eventueel hoodie

Publieksinteractie Petra en Eva:

- Motivatie is na 7 jaar in beeld. Kan men ervan uitgaan dat de eerste 2 à 3 jaar er te veel obstakels zijn waardoor een patiënt niet tot behandeling komt? Hoe ervaren jullie dit?
- "Wat denken jullie dat maakt dat iemand zich zo afsluit in het begin van een behandeling?"
(Thema: contact, vertrouwen opbouwen.)
- Welke eerste stap zou jij zetten om contact te maken met iemand die zich zo verzet?
(Thema: openheid en nabijheid.)

Toelichting scène 2: Het zwarte gat

Deze scène geeft studenten zonder ervaring in de forensische zorg een indringend inkijkje in de werkelijkheid van forensische behandeling. Ze laat zien hoe een patiënt zich jarenlang afsluit voor contact en behandeling, en hoe langzaam vertrouwen en motivatie kunnen groeien.

De scène maakt voelbaar dat forensische zorg zelden een rechtlijnig proces is. Veel patiënten starten vanuit wantrouwen of trauma. Voor de hulpverlener betekent dit balanceren tussen nabijheid en begrenzing, zorg en veiligheid.

Juist daarom is deze scène belangrijk: ze laat zien dat verandering tijd vraagt en nodigt studenten uit na te denken over hoe zij zelf contact kunnen maken met iemand die zich verzet. Een krachtige opmaat naar het nagesprek over vertrouwen, motivatie en professionele houding.

Scène 3: De zoveelste hulpverlener

Personages:

- **JEROEN** (de patiënt)
 - **PETER** (nieuwe begeleider)
 - **GLENN** (collega)
 - **NOURI** (senior therapeut)
 - **ROOS** (stagiaire)
 - **DONNIE** (netwerkbegeleider)
-

(JEROEN zit op een stoel en vouwt zijn was. PETER komt binnen, een beetje onwennig.)

PETER

Ik ben nieuw hier... Kun je iets over jezelf vertellen?

JEROEN

Wat wil je weten?

PETER

Vertel maar wat jij wilt.

JEROEN

Ik ben opgegroeid in een klein dorpje in de Achterhoek.

Een dorp met weinig inwoners – iedereen kent elkaar. Er werd veel geroddeld.

Ik ben daar erg gepest. Veel van die roddels gingen ook deels over mij.

Ik voelde me erg eenzaam en alleen.

Ik ben ook seksueel misbruikt... door mijn vader.

Ik heb een broer en een zus, maar zij zijn niet misbruikt. Alleen ik.

PETER

Jij bent de oudste?

JEROEN

Nee, de jongste.

En juist ik werd als enige misbruikt.

Daar heb ik het nog steeds moeilijk mee. Waarom zij niet... en ik wel?

Het moeilijkste is: ik zal daar nooit antwoord op krijgen.

Mijn vader is overleden aan kanker toen ik zestien was.

Ik wist niet wat ik aan moest met mijn gevoelens.

Ik heb me teruggetrokken.

De boosheid die ik voelde, die heeft uiteindelijk geleid tot een delict.

En daardoor ben ik hier terechtgekomen.

(GLENN komt binnen, haastig.)

GLENN

Collega, de overdracht is begonnen. Je moet weg.

Ik neem het wel over.

(PETER knikt en vertrekt. GLENN gaat zitten.)

Jullie hadden volgens mij een goed gesprek. Waar ging het over?

JEROEN

Was heel persoonlijk.

GLENN

Dat is oké. Vertel het maar.

JEROEN

Oké.

Ik ben opgegroeid in een klein dorpje in de Achterhoek.
Een dorp met weinig inwoners en veel roddels.
Ik ben daar heel erg gepest.
Ik werd ook seksueel misbruikt door mijn vader.
Mijn broer en mijn zus zijn niet misbruikt.
Daar heb ik het nog steeds moeilijk mee.
Ik krijg geen antwoord op mijn waarom-vraag, want mijn vader is al overleden.
Ik wist geen raad met mijn gevoelens,
en met de boosheid die ik voelde heb ik een delict gepleegd.
Daardoor ben ik hier.

(GLENN staat op. De overgang is abrupt. NOURI, de senior therapeut, loopt langs en spreekt luchtig.)

NOURI

Ha Jeroen! Je kent mij – de senior therapeut!
We hebben elkaar al wel vaker gezien.

JEROEN

Nou, niet per se.

NOURI

Binnenkort start ik met de groepstherapie waar jij aan meedoet.
En ik wil je gewoon eens wat beter leren kennen.
Niet alleen vanuit je dossier, maar echt persoonlijk.
Kun je iets over jezelf vertellen?

JEROEN

Nee... dat doe ik liever tijdens de therapie.

NOURI

Ik vind het belangrijk dat we een band opbouwen, Jeroen. Vertel...

(Even oogcontact met het publiek.)

JEROEN

Ik ben opgegroeid in de Achterhoek, in een klein dorp.
Ik ben daar erg gepest en seksueel misbruikt door mijn vader.
Mijn broer en zus niet. Waarom ik wel?
Maar ik krijg geen antwoorden meer, want mijn vader is overleden.
Ik voel me boos,
en daardoor heb ik een delict gepleegd.
En ben ik hier terechtgekomen.

NOURI

Dat is een heftige jeugd, Jeroen. Goed dat je het deelt.
Maar het klinkt nog niet heel doorleefd.
Daar hebben we het nog over bij de volgende therapie.

(NOURI loopt door. ROOS, de stagiaire, komt binnen met een schrift en pen.)

ROOS

Hoi Jeroen.
Ik heb jou uitgekozen voor mijn stageverslag.
Ik wil je interviewen voor mijn psychologie-opdracht.

JEROEN

Nee, ik kan helaas niet. Sorry.

ROOS

Het duurt niet lang en je helpt mij er enorm mee!

JEROEN

(gewoontegetrouw)

Ik ben opgegroeid in een klein dorp in de Achterhoek.

Ik ben daar veel gepest en seksueel misbruikt door mijn vader.

Mijn broer en zus niet.

Ik krijg nooit meer antwoorden, want mijn vader is dood.

Door mijn boosheid heb ik een delict gepleegd.

En nu zit ik hier.

ROOS

Jeetje, wat een verhaal!

(kijkt naar het publiek, trots)

En precies 200 woorden – super!

(ROOS vertrekt. DONNIE, de netwerkbegeleider, stapt binnen.)

DONNIE

Jeroen, ja!

Drie weken hartstikke ziek geweest, dus onze netwerkgesprekken gingen even niet door.

Maar het gaat weer goed met me, hoor!

Jij bent vast weer druk, druk, druk met het huishouden.

Maar we maken nu even tijd voor je sociogram. (gooit de was van tafel om ruimte te maken)

Ik wil met jou terugkijken: wie was er in jouw verleden belangrijk voor je?

JEROEN

Mijn vader!

DONNIE

Nou, mijn opdracht maakt meteen wat los...

Daar gaan we de volgende keer verder op doorvragen.

(JEROEN blijft alleen achter. Stil. Blik op publiek.)

EINDE

Publieksinteractie Petra en Eva

- Wanneer voel jij je weleens de zoveelste hulpverlener?
- Hoe maak je echt contact?

Toelichting scène 3: De zoveelste hulpverlener

Deze scène laat zien hoe forensische patiënten, zoals Jeroen, vaak te maken krijgen met een eindeloze stoet aan hulpverleners. Elk van hen vraagt naar zijn persoonlijke verhaal, maar door herhaling en tijdsdruk verliest het verhaal zijn lading. Het wordt routine, bijna een verplicht nummer.

De scène legt een belangrijk spanningsveld bloot:

Hoe bespreek je levensvragen en trauma's in een systeem vol tijdsdruk, afgebroken gesprekken en steeds wisselende gezichten? Hulpverleners willen oprechte verbinding maken, maar moeten zich ook houden aan overdrachtsmomenten, roosters en invallers.

Scène 4: De Weg naar Buiten

(Muziek: *Rage Against the Machine* start op)

VERTELLER (DONNIE)

Daar gaat Roos.

Acht jaar TBS-behandeling achter de rug. Alle stappen doorlopen. Keihard gewerkt. Slachtoffers schadeloos gesteld.

Zich gehouden aan haar verplichtingen. Volledige openheid gegeven aan haar behandelaren.

Al zes jaar geen positieve urinecontrole meer.

Ze volgt nog steeds vrijwillig therapie in de kliniek.

En ze woont nu 'buiten', onder toezicht van haar team.

Het is tijd voor de laatste stappen richting aansluiting in de maatschappij.

ROOS

Ik heb gesolliciteerd.

Wel wat onder mijn niveau, maar ik ben blij met elke nieuwe uitdaging.

(Telefoongeluid. Ze neemt op.)

WERKGEVER (JEROEN)

Goedemiddag, u had bij ons gesolliciteerd.

U heeft de juiste papieren en de juiste ervaring, dus we zijn erg enthousiast over u.

Nog één klein vraagje... Ik heb het vast verkeerd verstaan, maar zei u nu dat u in een TBS-kliniek zit?

ROOS

Nou ja, ik heb de behandeling positief afgerond.

En ik kijk er erg naar uit om bij jullie te komen werken.

JEROEN

Ai... Ik zie net dat de vacature toch al vergeven is...

(Sneer op basgitaar)

ROOS

Maar net zei u...

JEROEN

Helaas. Veel succes verder!

VERTELLER (DONNIE)

De werkelijkheid blijkt toch weerbarstiger dan op papier.

(Romantische muziek start. Opbouw van een terrascène. Er bloeien bloemen. Lente in de lucht.)

Maar de lente komt op... de bloemen geuren... en warempel: daar dient de liefde zich aan!

(Terrasje wordt klaargezet. JEROEN en NOURI als obers. PETER loopt op als verliefde partner.)

GELIEFDE (PETER)

Hé, hoe is het?

ROOS

Gewerkt... en mijn moeder gesproken.

Dat roept toch weer dubbele gevoelens op. Over vroeger. Over mijn schuldgevoel.

Ik heb dat gedeeld, maar het roept ook vragen op: "*Ben ik er genoeg voor haar?*"

Ik had er zelfs een flashback over vannacht. Dat heb ik besproken met mijn psychotherapeut.

We hebben er het modischema bij gepakt. En ik merk dat ik toch weer in de weerstand schiet...

PETER

(Overweldigd, ongemakkelijk – wil weg)

Ehm... ik ga even naar het toilet.

(Hij loopt weg. Sneer op basgitaar. Freeze.)

ROOS

(naar het publiek)

Waar ik buiten tegenaan loop, is doseren.

Hierbinnen ben je gewend om veel te praten. Alles moet gedeeld worden.

Maar buiten... is small talk ook goed genoeg.

(naar Peter, luchtig)

Heb jij een nieuwe trui? Mooi!

(Ze keuvelen weer romantisch verder.)

VERTELLER (DONNIE)

En een lover... willen we uiteindelijk allemaal.

In de liefde sta je in de behandeling nooit alleen.

(Romantisch tafereel. Er ligt een kaartje op tafel, een roos. Ze pakken elkaars hand.)

(Muziek stopt abrupt. Sneer op basgitaar. Freeze. NOURI stapt als netwerkbegeleider tussen het stel in.)

NETWERKBEGELEIDER (NOURI)

Hallo, ik ben de netwerkbegeleider van Roos.

Voordat jullie verder kennismaken, kijk ik mee bij jullie relatie.

Ja, het is niet leuk... maar wel belangrijk. Voor jullie allebei.

VERTELLER (DONNIE)

We blijven monitoren.

Maar natuurlijk heb je ook recht op een eigen plek.

Na je ambulante woning krijg jij de kans om een eigen woning te zoeken.

ROOS

(Met verhuisdozen)

Eindelijk verhuizen! Alles is ingepakt. Vandaag krijg ik de sleutel.

MAKELAAR (NOURI, met jasje, sleutels en contract)

Een prachtige huurwoning. Maar... helaas niet voor u.

Mijn collega heeft u gegoogeld.

Uw soort willen wij hier niet.

VERTELLER (DONNIE)

Helaas blijkt het internet vaak een boemerang van je rechtbankveroordeling.

En wat dacht je van een hobby? Is daar nog kans op?

Ach, waarschijnlijk niet.

Ik zou gewoon in m'n eentje gaan hardlopen...

ROOS

Nee hoor. Ik heb twaalf voetbalverenigingen aangeschreven.

Mijn verhaal eerlijk verteld.

Afwijzing op afwijzing.

Of ze bellen nooit meer terug.

Maar... soms tref je mensen uit onverwachte hoek.

(Muziek zwelt aan)

JEROEN

Jongens, even bij elkaar voor de teamfoto!

(Binnen drie seconden vormt zich een tableau van een voetbalteam met bal. Iedereen lacht.)

ROOS

Mijn voetbalvereniging.

Zij voelen gewoon als... een nieuwe familie.

EINDE SCÈNE

Publieksinteractie Petra en Eva:

- Wat komt deze patiënt allemaal buiten tegen?
- Welke worstelingen zijn zichtbaar?

Toelichting op scène 4: De Weg naar Buiten

Deze scène toont de obstakels die forensische patiënten ervaren bij hun terugkeer in de maatschappij. Ondanks een succesvolle behandeling stuiten ze op afwijzing bij werk, wonen en relaties – vaak door stigma of online informatie.

Dit raakt aan levensvragen die patiënten belangrijk vinden: *Heb ik nog een toekomst? Ben ik welkom?* Ook hulpverleners benoemen toekomstperspectief als een essentieel thema in zingeving.

De scène onderstreept hoe belangrijk het is dat deze gesprekken gevoerd worden – juist omdat ‘buiten’ nog lang niet altijd klaar is voor ‘binnen’.

Scène 5: Levensvragen – Deel 1

Spelers: Donnie, Nouri, Jeroen, Peter, Roos

Muziek: Spirituele muziek (Nino)

Beeld: Eén persoon gaat naar het midden (Nouri), gevolgd door de andere spelers, die zich één voor één aansluiten en naar de hemel kijken.

(Vanuit kluitje spreken)

Roos:

Waarom ben ik hier?

Nouri:

Wat geef ik door aan mijn kinderen?

Roos:

Welke keuzes moet ik maken?

Donnie:

Waarom is talent soms niet genoeg?

Jeroen:

Waarom doet God mij dit aan?

Peter:

Wanneer ervaar jij leegte?

(Opstelling in een rij, armen omhoog/omlaag, afwisselend rechts/links)

Nouri:

Hoe ga ik om met de dood?

Roos:

Wat moet ik doen om mijn doel te bereiken?

Donnie:

Wanneer voel jij je vrij?

Jeroen:

Wanneer ben ik uit het dal?

Peter:

Waar krijg ik energie van?

Nouri:

Wat beteken ik voor een ander?

Roos:

Hoe ga ik om met schuld?

Donnie:

Wat als er geen bijen en hommels meer zijn?

Allen:

Wat??! *(Muziek: sneer basgitaar)*

(Allen stappen eruit)

Nouri:

Dat is geen levensvraag!

Peter:

Levensvragen gaan over de grote zaken.

Jeroen:

Over dingen die er toe doen!

Peter:

Die linken aan leven en dood.

Roos:

Aan zingeving.

Jeroen:

Want wanneer je in het leven vastloopt, heb je nood aan een goed gesprek.

Peter:

Aan iemand met wijze woorden.

Roos:

Maar vaak zit de wijsheid in jezelf.

Nouri:

En heb je de ander nodig om dat naar boven te halen.

Peter:

Het kunnen grote vragen zijn over de zin en bedoeling van het leven.

Nouri:

Maar het kunnen ook de kleine vragen zijn die zich in het alledaagse afspelen.

Jeroen:

Levensvragen worden ook wel bestaansvragen, zinvragen of 'trage vragen' genoemd.

Donnie:

Dat betekent heeeel traaaag aaaaanweeeeeeziiiiigggggg zjjnnnnnn. Of zelfs teruggaan in de tijd.

(Muziek: rewind geluidseffect – deel naar achteren in slow motion)

(Muziekoptie: zachte klanken)

Roos:

Op het moment dat je ter wereld komt, hebben je ouders wensen voor je. Wanneer je opgroeit, begin je zelf te dromen. Wat wil ik worden? Wie wil ik zijn? Maar het zijn de omstandigheden die vaak bepalen of jij je doel haalt of niet. Niet wat jij wilt, maar wat mogelijk is, bepaalt je lot. Vaak wordt er gezegd:

Donnie:

Je hebt keuzes in het leven. Je bent vrij om te kiezen!

Roos:

Maar is dat wel zo? Ik denk dat je opties hebt, maar niet alles kunt kiezen. Terwijl dat voor een ander wel te kiezen is. Ondanks dat je soms meer gekwalificeerd bent om datgene te doen wat je graag wilt. Ben je de juiste persoon op het juiste moment, met de juiste connecties? Dat bepaalt je welvaart en geluk. *(af)*

Nouri:

Geluk...

Jeroen:

Ongeluk.

Nouri:

Gelukkig, zo voel ik mij tijdens het reizen door Ierland. Met mijn vriendin of een groep collega's.

Jeroen:

Ongelukkig en leeg, zo voel ik mij tijdens de behandeling. Mijn leven staat stil. *(Halverwege opkomst Donnie naar Jeroen luisteren)*

Nouri:

We ontdekken samen het land. We delen de ervaring. Vrij gaan waar we willen. Naar de zee, naar een eiland, naar de pub, gezellig wat drinken.

Jeroen:

Het voelt uitzichtloos, en ik probeer het uit te leggen aan mijn team. De onmacht, het verdwijnen van mijzelf. Wanneer houdt dit lijden op?

Nouri:

Wat is betekenisvol voor mij? Het uitzicht en het perspectief. Ik hoor meeuwen krijsen en voel een arm om mij heen. (*Halverwege opkomst Peter naar Nouri*)

Peter/Groep leider:

Hé dagdromer, wat vind jij nu leuk in de toekomst?

Nouri:

Die vraag hoor ik vaak van mijn groepsleiders. Ik kan er met hen goed over praten. Maar de vraag: "Wat vind ik belangrijk?", linkt meer aan wat ik bedoel. (*Samen af*)

Donnie/Groep leider:

Jeheh, ik begrijp dat je het heel moeilijk hebt.

Jeroen:

Maar echt begrijpen doe je het natuurlijk niet. Dan is zo'n opmerking best lastig.

Donnie:

Sorry, maar nog even over die bijen en hommels. Het ergste is wanneer mensen je levensvraag gek vinden. Zodra ik dat merk, houd ik mijn mond. Want bijen en hommels zijn natuurlijk ook een soort van circle of life. Sterker nog, de mens is ervan afhankelijk. Hoe zingevend wil je het hebben? Denk daar maar eens over na!

Publieksinteractie Petra en Eva:

- Welke levensvragen kom je tegen in de scene?
- Welke levensvragen kom jij tegen in je werk/stage?

Toelichting op scène 5: Levensvragen deel 1

Deze scène is belangrijk omdat het de levensvragen van zowel studenten verpleegkunde als forensische patiënten samenbrengt. Het benadrukt het verschil tussen de diepgaande vragen van patiënten over hun toekomst, geluk en zingeving, en de reacties van hulpverleners die deze soms niet serieus nemen. Forensische patiënten ervaren vaak onbegrip of onhandige reacties op hun levensvragen, wat de kloof tussen hen en hulpverleners vergroot.

De scène toont het belang van oordeelloze aandacht voor patiënten en hun vragen, die essentieel zijn voor hun herstel en resocialisatie. Het maakt duidelijk dat hulpverleners niet alleen met de symptomen moeten omgaan, maar ook met de existentiële vragen van patiënten, die een grote rol spelen in hun behandeling.

Scène: Levensvragen - Deel 2: Een stap verder doen

Overgang muziek

Scène: Psychiater

Psychiater op

Muziek afronden

Jeroen:

Ik volgde jaren geleden de opleiding voor psychiater. Direct werd ik op de werkvloer gedropt. Ik vroeg mij in het begin, bij de zoveelste melding van intoxicatie en zelfbeschadiging, af: *What am I gonna do?* Mensen worstelen met het leven. Met lood in de schoenen liep ik erop af. Maar nu ben ik mij meer bewust. Ik straal rust uit, luister oprecht, en creëer een vertrouwensband. Ik voel mij zeker in mijn rol.

Toch stond ook ik laatst met mijn mond vol tanden.

(Collega komt op)

{Naar publiek}

Ik zag een oude collega en die had ik lang niet gezien. Vakantie natuurlijk!

{Naar Carolien}

Carolien/Clarence, jij bent lang weggeweest! Azië zeker? Een treinvakantie door Europa? Of partyen op Ibiza?

Nouri:

Nou... ik was thuis. Het ging niet goed. Om eerlijk te zijn, slecht.

Ik heb een suïcidepoging gedaan en ben toen opgenomen.

Jeroen:

- ... ik weet even niet wat ik moet zeggen... Als je er een keer over wilt praten?
(Samen af)

Publieksinteractie Petra en Eva:

- Hoe leer je omgaan met levensvragen op je werk/stage?
- Welke rol spelen collega's daarin?

Toelichting op scène 5: Levensvragen deel 2 De psychiater

Deze scène is belangrijk omdat het de onzekerheid van een ervaren hulpverlener toont wanneer hij geconfronteerd wordt met een onverwachte levensvraag. Jeroen, de psychiater, is gewend om moeilijke situaties te hanteren, maar raakt onzeker wanneer een collega hem confronteert met zijn zelfmoordpoging. Dit laat zien dat zelfs ervaren hulpverleners twijfelen en niet altijd weten wat te zeggen. Het benadrukt hoe kwetsbaarheid kan leiden tot groei, zowel voor hulpverleners als cliënten, en hoe empathie en eerlijkheid ruimte geven voor authentieke gesprekken.

Scène: De afwas Error

Overgang muziek: Trafassi - Grote wasjes, kleine wasjes

Groepsleider:

Afwas toekomstdromen

{Groepsleider vrolijk zingend, cliënt stugger opkomen}

Donnie/Groepsleider:

Ik doe de afwas met een cliënt van mij. Ik vraag hoe zijn dag was.

Muziek decrescendo

Cliënt Peter:

‘Niets bijzonders. Weer een weggegooide vaderdag. Soms vraag ik mij af wat ik nog beteken en wie ik ben.’

Stilte

Donnie:

Ik voel mij ongemakkelijk worden. Wat bedoelt hij precies? Ik voel dat ik op een tweesprong sta. Of ik wuif de opmerking weg...

‘Ja, wie ben ik?! Dat zijn grote filosofische vragen voor bij de afwas! Kop op, niet zo down.’ Of ik stel vragen.

Ik koos, twijfelend, voor het laatste.

Bleek dat hij worstelde met de band met zijn kinderen.

Peter:

Ik heb zelf nooit een vader gehad. De mijne was afwezig, vertrok toen ik zes was. Mijn moeder liet hij achter met schulden en schaamte. En kijk mij nu. Nu ben ik de grote afwezige op de balletvoorstelling van mijn dochter.

Donnie:

Error!!! *Muziek: error sound effect*

(Freeze)

Opkomst subpersonages

Vermijder Roos:

Jongens, als hij doorgaat met dit gesprek, praat hij hem de put in! Ik zie de tranen al in zijn ogen. Die balletvoorstelling gaat hij ook komend jaar niet meemaken. Hij mag niet eens op verlof. En zijn dochter heeft hij al twee jaar niet gezien!

Criticus/Nouri:

Ja, die tranen komen omdat het ergens overgaat. Misschien vind jij het wel lastiger dan hij om dit gesprek te voeren. Denk na over je volgende vraag!

(Vechten/discussiërend af)

Muziek basgitaar

Donnie:

(Achterom kijken, langzaam terug)

Terwijl mijn innerlijke stemmen vechten... *(Kijken naar eigen hand)*

Leg ik zonder nadenken mijn hand op zijn schouder.

Stilte

‘Wat is dit een moeilijke dag voor jou,’ en ‘Wat betekent je dochter veel voor jou.’

Stilte

Peter:

Ik voel pijn en erkenning tegelijkertijd.

Het heeft mij geholpen om er vaker iets over te delen.

(Samen af)

Publieksinteractie Petra en Eva:

- Wat gebeurt er in deze scene?
- Herken jij het 'niet weten hoe te reageren' ?
- Wat zou jij doen of zeggen in deze situatie?'

Toelichting op scène 5: Levensvragen deel 2 De afwas ERROR

In deze scène worden de innerlijke stemmen van Donnie (de hulpverlener) duidelijk weergegeven. De ene stem, die van de **Vermijder (Roos)**, adviseert Donnie om het gesprek af te kappen om verdere ongemakkelijke emoties te vermijden. De andere stem, de **Criticus (Nouri)**, daagt hem uit om dieper in het gesprek door te gaan, ondanks zijn onzekerheid. Deze stemmen reflecteren de **twijfel en angst voor het onbekende** die veel jonge hulpverleners ervaren wanneer ze met zulke persoonlijke vragen worden geconfronteerd. Het publiek herkent dit interne conflict, omdat het de balans tussen **afstand houden en echte verbinding maken** weerspiegelt, iets waar velen, zowel hulpverleners als cliënten, dagelijks mee worstelen. Daarnaast toont de scène een belangrijk levensvraag onderwerp waar patiënten mee worstelen. Het thema vaderschap is namelijk een belangrijk onderwerp voor veel forensische patiënten, omdat het vaak sterk verbonden is met schuldgevoelens, onvervulde verlangens en gemiste kansen.

Scène 6: Spoken word Nouri

Vandaag geboren

Vandaag geboren, geliefd, gedogen, geborgen
Morgen gebroken, verstoten, gebroken, verbroken, misleid
Liefde, geluk, voorspoed, verdeelt in realiteit, nimmer gelijk
En helaas wanneer het regent, regent het altijd op de goede en slechte tegelijkertijd
De één die breekt en toch blijft de ander sterk
Succes komt alleen in het woordenboek voor, voor werk
Jij hebt makkelijk praten
Ik leef in armoede en jij behoort tot diegene die erfd
Mijn vader had niets, ging naar zijn werk op de fiets en werkte tot ie sterfde
Wie anders zijn, ja ik heb een dikke auto, een mooi klokkie en ik woon in een villawijk
Maar elke dag ben ik eenzaam en voel mij arm
Helaas maakt geld niet altijd rijk

tekst: Nouri

Toelichting op scène 6: Spoken word Nouri

Dit gedicht, "**Vandaag geboren**", is een krachtig moment in het script omdat het een **persoonlijke boodschap** van Nouri bevat die tegelijkertijd **universelere thema's** van levensvragen aanraakt. Het geeft inzicht in **ongelijkheid, eenzaamheid en de zoektocht naar geluk**, terwijl het de kwetsbaarheid van de performer benadrukt.

Het is belangrijk omdat het de overgang markeert naar de **theaterworkshop over levensvragen** en het publiek uitnodigt om na te denken over wat hen persoonlijk beweegt. Het biedt ruimte voor **open gesprekken** over existentiële vraagstukken, waarbij het publiek wordt aangemoedigd om zelf iets te delen, net als Nouri. Het maakt de voorstelling **interactief en reflectief**.

Theaterworkshop Uiteen in groepen: Betekenisvolle Momenten / Levensvragen

14:10 – 14:25 → In gesprek **Werkopdracht – 3 groepen**

14:25 – 14:40 → Maken / repeteren

Deel 1: Verhalen delen

De docent nodigt de studenten en spelers uit met onderstaande vragen om verhalen te delen.

Let op: zorg voor een balans tussen lichte en intense thema's. Alles is oké.

- Het leven bestaat soms uit vragen stellen. Welke vragen heb jij over de wereld om je heen?
- Wat doet het nieuws met je?
- Welke vragen heb je over je eigen leven?
- Je kunt betekenis vinden in zowel grote als kleine vragen. Wat is belangrijk voor jou in het leven?
- Heb je situaties meegemaakt op stage, werk of binnen je familie waarin iemand worstelde met een levensvraag? Misschien wel een cliënt van jou?
- Hoe was dat voor jou?
- Wanneer ga jij moeilijke vragen uit de weg?
- Wanneer durfde je wél aandacht te geven aan zo'n vraag – en wat gebeurde er toen?

Deel 2: Maken

Kies één beeld, verhaal of associatie uit het gesprek en zet dit om in een theatrale scène met beelden en/of geluiden.

De scène bevat:

- Een **begin-tableau** (stilstaand beeld)
- Een **eind-tableau**
- **Herhaling**
- **Beweging**
- Minimaal **één vraag**
- Duur: **maximaal 2 minuten**

Tonen aan elkaar & afsluiting

Iedere groep toont de scène aan de anderen. Daarna volgt een korte gezamenlijke afsluiting.

Toelichting op Theaterworkshop

Een theaterworkshop na afloop van de voorstelling is waardevol omdat het studenten actief betreft bij de thematiek van levensvragen. Tijdens de voorstelling hebben zij verhalen, emoties en perspectieven ontvangen — maar pas door zelf theatraal aan de slag te gaan, krijgen ze de kans om die indrukken te verwerken, te verdiepen en eigen te maken.

In plaats van alleen toeschouwer te zijn, worden studenten deelnemers: ze onderzoeken via spel hun eigen ervaringen, vragen en gevoelens. Zo ontstaat er ruimte voor reflectie, verbeelding en verbondenheid. De workshop biedt een veilige en creatieve vorm om persoonlijke betekenis te geven aan wat zij gezien en gevoeld hebben.

Daarnaast sluit het theatraal werken naadloos aan bij de praktijk van zorg en hulpverlening: daar gaat het immers ook om luisteren, inleven, reageren en soms improviseren. Door te oefenen met theatrale middelen, ontwikkelen studenten niet alleen zelfinzicht, maar ook hun empathisch vermogen en professioneel handelen